SUOMEN ASIANAJAJALIITTO
FINLANDS ADVOKATFÖRBUND

Eduskunnan lakivaliokunnalle

lav@eduskunta.fi

Asia: **HE 45/2015 vp** Hallituksen esitys eduskunnalle yhdistetystä patenttituomioistuimesta tehdyn sopimuksen hyväksymisestä ja laeiksi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja sopimuksen soveltamisesta sekä patenttilain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Lakivaliokunnan kuuleminen 15.10.2015 klo 10.15

Eduskunnan lakivaliokunta on pyytänyt Suomen Asianajajaliitolta (jäljempänä "Asianajajaliitto") kirjallista asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä HE 45/2015. Pyydettynä lausuntona Asianajajaliitto esittää seuraavaa:

1. Yleistä

Patenttioikeus on edelleen Euroopan patenttisopimuksesta ja EU:n lainsäädännöstä huolimatta pitkälti kansallista oikeutta. Uuden, lähes koko EU:n tasoisen patenttituomioistuimen luominen antaa innovaatioiden suojaamista, patenttistrategioita ja patenttioikeudenkäyntejä ajatellen mahdollisuuden yhtenäisiin ja tehostettuihin patenttiprosesseihin. Uusi järjestelmä mahdollistaa EU:n sisällä tapahtuvan patenttiasioiden käsittelyn yhtenäistämisen, valvonnan ja keskittämisen. Yhdistetyn patenttituomioistuimen perustaminen voidaan nähdä johdonmukaisena kehityksenä EU:n yleisiä tavoitteita ajatellen. Uusi järjestelmä tuo merkittävän lisän EU:n sisämarkkinoilla toimivien yritysten patenttioikeuksien hyödyntämiseen.

2. Yhdistetyn patenttituomioistuimen paikallisjaosto Suomeen

Asianajajaliitto puoltaa yhdistetyn patenttituomioistuimen paikallisjaoston perustamista Suomeen.

Paikallisjaoston perustaminen on tärkeää erityisesti oikeusturvan ja oikeuden saatavuuden varmistamisen kannalta. Paikallisjaosto on olennainen myös suomalaiselle elinkeinoelämälle, koska paikallisjaoston perustamisen myötä myös uuden järjestelmän mukaisia patenttioikeudenkäyntejä voidaan käydä Suomessa. Tämä on olennaista erityisesti pieniä ja keskisuuria yrityksiä kuin myös niitä suomalaisia yrityksiä ajatellen, jotka toimivat lähtökohtaisesti vain kotimaan markkinoilla. Paikallisjaoston perustamisella voidaan välttää tilanne, jossa pääosin Suomessa toimivat yritykset joutuisivat aloittamaan oikeudenkäynnin ulkomailla puolustaakseen patenttioikeuksiaan.

Jos paikallisjaostoa ei perustettaisi Suomeen, riskinä olisi se, että monille suomalaisille yrityksille ja patentinhaltijoille mahdollisuudet omien oikeuksiensa puolustamiseen edes kotimarkkinoillaan vaikeutuisivat olennaisesti.

Itsenäisen paikallisjaoston perustaminen on perusteltua myös sen varmistamiseksi, että Suomi säilyttäisi myös jatkossa ajantasaisen asiantuntemuksen patenttioikeudellisessa riidanratkaisussa. Paikallisjaoston myötä Suomen on mahdollista turvata patenttioikeudellisten oikeudenkäyntien jatkuminen nykyisessä laajuudessaan kotimaassa, mikä mahdollistaa osaltaan patenttioikeudenkäyntien prosessuaalisen kehityksen. Tämä on tärkeää, koska suomalaisen elinkeinoelämän osaaminen perustuu merkittäviltä osin uuteen teknologiaan, tutkimukseen ja kehitykseen.

Paikallisjaoston toiminnassa on tärkeää kyetä varmistamaan riittävät toiminnalliset resurssit ja asiantuntemus. Tavoitteeksi on asetettava toimiva ja asiantunteva organisaatio. Tuomioistuimen asiantuntemuksen ylläpitämiseksi olisi tärkeää, että patenttijuttuja tulisi vuosittain vireille kohtuullinen määrä. Paikallisjaoston perustaminen markkinaoikeuden yhteyteen on luontevaa. Immateriaalioikeudellisten asioiden käsittely keskitettiin markkinaoikeuteen syyskuusta 2013 alkaen ja erityistuomioistuimena sillä on Suomessa asiantuntemus myös patenttioikeudellisissa asioissa.

Olennaista on myös käsittelyaikojen säilyminen kohtuullisena. Käsittelyaikojen kohtuullisuus palvelee osaltaan tuomioistuinlaitoksen asiantuntemuksen säilymistä, sillä kohtuulliset käsittelyajat ovat omiaan lisäämään Suomen paikallisjaoston kiinnostavuutta uuden järjestelmän mukaisten patenttioikeudenkäyntien käsittely- ja ratkaisupaikkana.

3. Tuomioistuinmaksujen korotuksesta

Yhdistetyn patenttituomioistuimen ja sen paikallisjaoston kulut on tarkoitus kattaa asianosaisilta kerättävillä tuomioistuinmaksuilla. Asianajajaliitto katsoo, että ehdotetuin suuruisiin tuomioistuinmaksuihin on suhtauduttava varauksellisesti. Mikäli maksut nousevat merkittävästi korkeammiksi kuin nykyisin perittävät tuomioistuinmaksut, on mahdollista, että maksut muodostavat esteen erityisesti pienille ja keskisuurille yrityksille nostaa kanne ja puolustaa oikeuksiaan yhdistetyssä patenttituomioistuimessa.

Tuomioistuinmaksujen ei tulisi vaikeuttaa yritysten mahdollisuuksia puolustaa tehokkaasti oikeuksiaan.

4. Oikeudenkäyntikulujen enimmäismäärä

Yhdistetystä patenttituomioistuimesta korvattavien oikeudenkäyntikulujen määrittämisessä on esitetty yhtenä vaihtoehtona asian arvoon perustuva enimmäismäärä. Asianajajaliitto katsoo, että korvattaville oikeudenkäyntikuluille mahdollisesti määritettävään kulukattoon on suhtauduttava varauksella.

Koska patenttiasiat ovat luonteeltaan monimutkaisia, kustannukset voivat nousta suhteellisesti suuriksi myös arvoltaan pienemmissä asioissa. Mahdollinen kulukatto ei saa haitata yritysten mahdollisuuksia puolustaa tehokkaasti ja asiantuntevasti oikeuksiaan. Kulukaton asettaminen liian matalalle voisi johtaa tilanteeseen, jossa voittanut osa-

puoli saattaisi joutua korvaamaan suuren osan omista oikeudenkäyntikuluistaan. Tällöin ajaudutaan räikeimmillään tilanteeseen, jossa yritys joutuisi oikeudellisesti selvässäkin asiassa varautumaan siihen, että osa aiheutuneista kuluista tulee joka tapauksessa jäämään sen vahingoksi. Tällainen menettely poikkeaa olennaisesti Suomessa vallitsevasta käytännöstä.

Helsingissä 14. päivänä lokakuuta 2015

Suomen Asianajajaliiton puolesta

Panu Siitonen
Suomen Asianajajaliiton immateriaalioikeuden asiantuntijaryhmän jäsen
asianajaja
Helsinki